

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Освітня програма	1250 Історія та археологія
Рівень вищої освіти	Магістр
Спеціальність	032 Історія та археологія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	1250
Назва ОП	Історія та археологія
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Магістр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Петрова Наталія Олександрівна, Нефьодова Марина Олександрівна, Сердюк Ігор Олександрович (керівник)
Залучений представник роботодавців	<i>не застосовується</i>
Дати візиту до ЗВО	16.09.2021 р. – 18.09.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://cutt.ly/1ExOosa>

Програма візиту експертної групи <https://cutt.ly/8ExONvw>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

ОП, що акредитується, є важливим складником циклу підготовки фахівців-істориків на факультеті історії, політології та міжнародних відносин ЧНУ імені Юрія Федьковича, де за спеціальністю 032 Історія та археологія відбувається підготовка здобувачів усіх трьох рівнів вищої освіти. Підготовка істориків на факультеті має давні традиції, котрі спираються на добрий викладацький склад і потужну матеріальну базу. Разом з тим, ЧНУ є єдиним у Чернівецькій області ЗВО, де готують фахівців за цією спеціальністю. Помітно, що у функціонуванні ОП зацікавлені як керівництво ЧНУ імені Юрія Федьковича, так і роботодавці та інші стейкхолдери. До роботи залучено широке коло фахівців, котрі продемонстрували хорошу обізнаність стосовно різних аспектів діяльності ОП. Експертна група отримала позитивні враження від спілкування зі здобувачами освіти, котрі висловили задоволення освітнім середовищем та якістю освітніх послуг. Назагал експертна група констатує відповідність ОП діючим критеріям, а виявлені недоліки та надані рекомендації не є підставою для відмови в акредитації.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Мета ОП узгоджується зі стратегією розвитку університету, має виразний регіональний складник та відповідає особливостям розвитку галузі і спеціальності. Структура ОП включає актуальні освітні компоненти, що дозволяють готувати якісного фахівця конкурентного на ринку праці. Сучасні логічно побудовані навчальні курси ОП дозволяють комплексно вивчити історію та археологію України, методи аналізу та інтерпретації історичних фактів, дають навички наукової діяльності. ОП "історія та археологія" дає можливість здобувачам для набуття необхідних фахових компетентностей. ОП "Історія та археологія" є фаховою програмою підготовки магістрів, що укладена відповідно до основних потреб роботодавців. Актуальність програми засвідчується попитом на її випускників зі сторони фахових установ, високим показником працевлаштування. У ЗВО є чіткі та зрозумілі Правила вступу на ОП, правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та під час неформальної освіти. Гарна інформаційна підтримка учасників освітнього процесу (розміщення усієї актуальної інформації на сайті, функціонування дистанційного освітнього середовища, діяльність наукової бібліотеки, доступ до баз даних Cambridge University Press, Web of Science, Scopus, Statista, EBSCO, JSTOR та ін. та повнотекстових публікацій). Програма та тести вступного фахового випробування удоступнені на сторінці факультету. Сильною стороною навчання на ОП є студентоцентризований підхід, завдяки якому здобувачі є самодостатніми учасниками освітнього процесу і не потребують надмірної опіки з боку адміністрації ЧНУ. Більша частина викладачів ОП є професіоналами високого рівня, які передають студентам теоретичні знання та практичні навички. Викладачі кафедр мають можливість та бажання фахового розвитку, покращують викладацьку майстерність, особливо це було актуалізовано за умов карантину та переходу на онлайн навчання. Співпраця з профільними установами. Сильною стороною ОП вважаємо якісну підготовку кадрів, які продовжують навчання в аспірантурі та успішно захищають дисертації. ОП має позитивний досвід міжнародної співпраці. Наявність необхідної нормативної бази та потенційних механізмів розглядів конфліктних ситуацій, перегляду результатів заходів контролю, забезпечення академічної доброчесності. Ресурсне забезпечення перевірки унікальності текстів кваліфікаційних робіт, наукової та методичної продукції. Освітня, соціальна, інформаційна, психологічна підтримка здобувачів освіти. Належні умови навчання для здобувачів з особливими освітніми потребами. Чітке розподілення зон відповідальності між різними ланками та структурами ЗВО. Діяльність органів студентського самоврядування та Студентського історичного наукового товариства.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Формалізований підхід у контексті участі стейкхолдерів щодо перегляду та удосконалення ОП. ЕГ рекомендує напрацювати реальні механізми і практики залучення стейкхолдерів до розроблення ОП та їх змін (зокрема й виходження до робочої групи). Складний механізм визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті. Рекомендуємо спростити цей механізм, або ж передбачити різні процедури в залежності від обсягу кредитів, що перезараховуються. Потребує вдосконалення система забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії в частині вибірковості курсів, оскільки малокомплектність груп здобувачів унеможлиблює вибір декількох вибіркових дисциплін однією групою водночас та обумовлює обмежений вибір вузькоспеціальних дисциплін (хоча під час спілкування з експертами здобувачі не скаржились на обмеження прав вибору у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії). Рекомендовано розглянути питання розширення вибіркового блоку за рахунок можливості обирати дисципліни з загальноуніверситетського Каталогу та інших спеціальностей та/або запровадити міждисциплінарні курси. ЕГ пропонує винести з навчальних планів назви вибіркових дисциплін до Каталогу вибіркових дисциплін. Рекомендовано додати до силабусів курсів останні розробки і публікації викладачів. Через малочисельність груп здобувачів освіти на ОП вважаємо певною мірою обмеженою реалізацією права вільного обрання вибіркових дисциплін, оскільки згідно діючих нормативних документів є вимоги до кількості здобувачів в групі. Репродуктивний характер тестових завдань фахового вступного випробування. Доречно додати завдання проблемного характеру. Формалізм у формулюванні контрольних заходів. ЕГ рекомендує більш ретельніше прописати відповідні контрольні заходи в силабусах та адаптувати їх до особливостей конкретних ОК. Документація стосовно ОП розпорошена різними розділами університетського сайту, що ускладнює її пошук. Рекомендуємо її представити на окремій спеціальній сторінці. На сайті бракує активних посилань на соціальні мережі та інші контакти кафедр і різних структур, з якими співпрацюють учасники освітнього процесу. Рекомендуємо надати консультативну допомогу Студентському Парламенту щодо прав і обов'язків студентського самоврядування. Анкетування здобувачів освіти не забезпечує повної анонімності респондентів. Слід повністю анонімізувати цей

процес. ЕГ рекомендує зміцнювати та систематизувати зв'язки з випускниками ОП. ЕГ рекомендує розширити коло залучених до освітнього процесу роботодавців

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ОП має чітко сформульовані цілі та ставить за мету підготовку фахівців, які володіють глибокими знаннями, а також базовими й професійними компетентностями в галузі історії та археології, що спрямовані на здобуття навичок науково-дослідницького, проектного та інноваційного характеру в галузі історії та археології, здатності до коректної самостійної постановки і вирішення завдань науково-практичної діяльності і науково-дослідних проектів. Ця мета та цілі ОП відповідають тим, що запропоновані діючим Стандартом вищої освіти, а також місії класичного університету загалом та стратегії ЧНУ <https://cutt.ly/UEfAe7l> На важливості даної ОП у контексті функціонування ЗВО під час відеозустрічі наголосив перший проректор В. Балух, котрий також поінформував про системну увагу адміністрації до поліпшення матеріально-технічного забезпечення ОП, стимулювання науково-педагогічних працівників, створення належного освітнього середовища. За запевненнями декана факультету історії, політології та міжнародних відносин О. Добржанського дана ОП є стратегічно важливою для подальшого розвитку факультету як одна з ланок підготовки спеціалістів-істориків від бакалаврату до докторантури.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ОП супроводжується рецензіями стейкгоल्дерів, котрі засвідчують увагу різних інституцій та підкреслюють відповідність запитам часу та нормативній базі, а також виокремлюють позитивні сторони. Рецензентами виступили представники наукових, освітніх, культурних інституцій (Л. Войтович, Г. Білянin, О. Пушкова, П. Котляров). Однак, тексти рецензій носять переважно формалізований характер, вони не датовані, не пропонують рекомендацій, та, почасти стосуються реалізації освітніх практик, а не самої програми. Експертна група відзначає, що на сайті факультету історії, політології та міжнародних відносин є спеціальна сторінка <https://cutt.ly/jEjRMeV>, розміщена програма, силабуси дисциплін, анкети та результати анкетування стейкгоल्дерів. Під час інтерв'ю із внутрішніми і зовнішніми стейкгольдерами (здобувачами освіти, роботодавцями, представниками академічної спільноти) у режимі відеоконференцій було підтверджено факт залучення стейкгоल्дерів до обговорення мети, завдань та програмних результатів ОП. Разом з тим, учасники відеоконференцій слабо орієнтувалися в самій ОП, а свою роль у її постанові артикулювали переважно як побажання щодо посилення «практичного складника» підготовки спеціалістів, або ж введення нового курсу.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Тенденції розвитку спеціальності відображаються як в цілях та програмних результатах навчання, так і при безпосередній підготовці аспіранта. Важливу роль у цьому відіграє відповідність ОП діючому Стандарту за спеціальністю, а також участь у розробці даного стандарту викладача даної ОП проф. М. Чучка, що дозволило робочій групі бути обізнаними з останніми тенденціями розвитку спеціальності та ринку праці. Освітні компоненти ОП демонструють прагнення робочої групи не відставати від розвитку сучасних інформаційних технологій, запитів освітньої галузі та суспільства в цілому. Зокрема здобувачам запропоновано такі обов'язкові ОК, як «Інтерактивні й цифрові технології в історичних дослідженнях та викладанні історії» та «Європейська грантова система підтримки наукових досліджень та академічних обмінів», а також низка інноваційних вибіркового ОК. У межах ОК помітний акцент зроблено на формуванні знань та умінь критичного аналізу джерел і сучасної історіографії, вивченні історії повсякдення, інтелектуальної історії, історичної конфліктології тощо. ЕГ відзначає виразний регіональний контекст. Освітні компоненти торкаються різних складників історії та культури Буковини як прикордонного регіону, з урахуванням мультикультурності та наявності складного вузла історичних проблем і протиріч. Цей же контекст актуалізується тематикою кваліфікаційних робіт або ж роботою спеціальних

дослідницьких центрів. За свідченням гаранта та стейкхолдерів (найперше представники музейної та архівної галузі), випускники ОП конкурентні на регіональному ринку праці, а дана програма є єдиною з цієї спеціальності у Чернівецькій області. Також ОП відповідає одному з розділів «Стратегічного плану розвитку Чернівецької області на період до 2027 року» (<https://cutt.ly/dEjR4VH>) у контексті сприяння розвитку Чернівців як центру інтелектуально-освітньої діяльності, а також туристичної індустрії регіону. Врахування досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм доволі детально задекларовано у відомостях про самооцінювання. Йдеться про врахування досвіду ЗВО-партнерів, з котрими є реальне співробітництво. Утім, конкретно які саме пункти яких ОП тих ЗВО втілені в ОП, що акредитується, під час фокус-груп респонденти не зазначили.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

У 2021 р. ОП оновлена з урахуванням Проекту діючого Стандарту вищої освіти, тому враховує відповідні вимоги до результатів навчання за спеціальністю «Історія та археологія» другого (магістерського) рівня, а також вимоги Національної рамки кваліфікацій. Експертна група вважає, що структура ОП, реальні практики та освітнє середовище дозволяють досягти результатів навчання, визначених діючим Стандартом вищої освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Мета ОП узгоджується зі стратегією розвитку університету, має виразний регіональний складник та відповідає особливостям розитковій галузі і спеціальності. ОП враховує діючий освітній стандарт та дозволяє досягнути визначених ним результатів навчання. Структура ОП включає актуальні освітні компоненти, що дозволяє готувати якісного фахівця конкурентного на ринку праці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Експертна група звертає увагу на формалізований підхід у контексті участі стейкхолдерів щодо перегляду та удосконалення ОП, тому рекомендує напрацювати реальні механізми і практики залучення стейкхолдерів до розроблення ОП та їх змін (зокрема й входження до робочої групи).

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

На думку експертної групи ОП загалом релевантна до вимог критерію 1: має чітко сформульовані цілі, які відповідають стратегії ЗВО та потребам стейкхолдерів з урахуванням сучасних тенденцій і передового досвіду інших програм.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

ОП в цілому відповідає рівню магістерської програми та вимогам діючого Стандарту вищої освіти введеного в дію наказом Міністерства освіти та науки України від 31.05.2021 р. року № 603. <https://cutt.ly/kEkToi4> Відомості самооцінювання містять вичерпну необхідну інформацію, на сайті подано актуальні відомості про ОП «історія та археологія» (<https://cutt.ly/BEfCWAc>) Обсяг ОП становить 90 кредитів ЄКТС, що відповідає вимогам законодавства

щодо навчального навантаження ОПП магістерського рівня, в ОП обов'язкова частина НП становить 66 кредитів ЄКТС, 14 кредитів відведено на навчальну та виробничу практики; складова вибіркової дисципліни становить 24 кредити ЄКТС. В обов'язковій частині передбачено 2 навчальні дисципліни циклу загальної підготовки (ОЗП) (8 кредити) та 12 дисциплін циклу професійної підготовки (ОПП) (44 кредити), виробничу практику (10 кредитів), навчальну практику (4 кредити). Вибіркова частина навчального плану охоплює 14 дисциплін вільного вибору студента, з яких студент відповідно до обраної спеціалізації обирає для вивчення 7 дисциплін (24 кредити). 24 кредити ЄКТС які відведено для дисциплін вільного вибору є достатніми для вирішення ПРН з метою підготовки фахівця-магістра зі спеціальності «історія та археологія». Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньо-наукової програми: <https://cutt.ly/BEfCWAc>

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП має чітку структуру; логічна взаємопов'язаність освітніх компонентів не викликає заперечень та дозволяє досягти заявлених цілей і програмних результатів навчання відповідно до діючого Стандарту вищої освіти <https://cutt.ly/kEkToi4> Структурна логіка, регіональна специфічність та оригінальність ОП (компоненти якої складають цілісну систему загальних та спеціальних дисциплін, що надають здобувачам базові теоретичні та практичні знання з історії та археології України, враховують результат новітніх досліджень і технологій) підтверджені при спілкуванні з керівництвом ЗВО, гарантом, викладачами, здобувачами, випускниками ОП. Оригінальність програми забезпечується як дисциплінами нормативної частини, так і варіативною складовою. Акцент зосереджено на дослідженні та аналізі історичних подій та явищ з використанням сучасних інформаційних технологій, що забезпечується дисциплінами: “Цивілізації в історії людства”, “Духовно-етичні вчення в історії світових цивілізацій”, “Міфотворчість у вітчизняній історичній науці”, “Дискусійні питання в сучасній історичній науковій парадигмі”, “Сучасні методи роботи з історичними джерелами”, “Європейська грантова система підтримки наукових досліджень та академічних обмінів”, “Інтерактивні й цифрові технології в історичних дослідженнях та викладанні історії” тощо, серед вибіркової дисципліни: “Війна в історії людства: цивілізаційний вимір”, “Предмет та зображення: образи й речові джерела в історичному дослідженні”, “Масові соціальні рухи в другій половині ХХ ст.”, “Соціальні конфлікти в Україні: історія та сучасність”, “Придунайські держави в Середньовіччі та Новому часі” та інші. Адреса розміщення ОП <https://cutt.ly/BEfCWAc> ОП побудована за проблемно-хронологічним принципом, що дозволяє здобувачам освіти опанувати навчальні дисципліни в цілісній системі знань про розвиток людства та його особливості на різних етапах історії на теренах Європи та України.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Поданий звіт СО ОП “Історія та археологія” дозволяє зробити висновок про те, що зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 032 “Історія та археологія”, містить перелік навчальних дисциплін, що створюють можливість опанування широкого кола проблем історії, археології, сучасного стану розвитку історичної науки та створює можливість для підготовки висококваліфікованого магістра за фахом «історія та археологія», що отримав широке коло загальних та спеціальних (фахових) компетенцій, які є достатніми для проведення наукових (в т.ч. археологічних) досліджень спрямованих на отримання нових знань. Наявні в ОП “Історія та археологія” компоненти безпосередньо пов'язані зі спеціальністю 032 «Історія та археологія», нормативна складова ОП побудована відповідно до передбачених результатів навчання та спрямована на теоретичну, методичну та методологічну підготовку фахівця, що володіє знаннями та навичками опрацювання історіографії, роботи з різними групами джерел (історичних, археологічних). ОП дозволяє здобувачам набути навички кваліфікованого написання наукових текстів, презентації своїх наукових досліджень у різних формах з використанням сучасних інформаційних технологій і систем в науковій та викладацькій діяльності та з дотриманням принципів академічної доброчесності.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Перелік вибіркової дисципліни в структурі ОП передбачає можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії шляхом вибору ОК в обсязі 24 кредити. Це регламентується «Положенням про порядок реалізації студентами ЧНУ права на вибір навчальних дисциплін» (<https://cutt.ly/EEhf5dk>) за яким здобувачі обирають дисципліни відповідно до навчальних планів, а також із дисциплін загальноуніверситетського каталогу. ОП містить два блоки вибіркової дисципліни: 1 з циклу загальної підготовки (з чотирьох дисциплін студент обирає дві); 2 з циклу професійної підготовки (з запропонованих десяти обирають п'ять). Відповідно до Положення Каталог вибіркової загальноуніверситетських дисциплін оприлюднюється на сайті університету, а блок вибіркової дисципліни навчального плану освітньо-професійної програми, за якою здобувач навчається, оприлюднюється на сайтах випускових кафедр. Таким чином пропозиція вибіркової дисципліни має обмежений та заздалегідь визначений в НП перелік. Запис на вибіркової дисципліни та його коригування для формування індивідуального плану здійснюються відповідно до Положення. ЕГ ознайомила з індивідуальними картками здобувачів 1 та 2 року

навчання. Вони відповідають навчальному плану ОП. Спілкування з магістрами 1 та 2 року навчання дало можливість переконатись в процедурі та наявності програми для вибору дисциплін. Індивідуальні плани відображають реальну картину навчання кожного здобувача, натомість малочисельність груп (5 та 13 осіб) обумовлює фактичну ідентичність планів здобувачів одного року навчання. Здобувачі продемонстрували обізнаність з процедурою проведення вибору, запевнили, що мають доступ до інформації про самі дисципліни, зазначили що викладачі проводять презентації своїх курсів. Натомість ЕГ відзначає, що відповідно до Положення здобувачеві може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано здійснити новий вибір у наступних випадках: якщо кількість студентів, які обрали навчальні дисципліни із університетського каталогу є меншою 20 осіб, а кількість здобувачів, які обрали навчальні дисципліни з блоку дисциплін вибору навчального плану (освітньо-професійної програми), за якими навчаються, меншою за встановлені в Університеті мінімуми: 10 осіб – за рівнями молодшого бакалавра, бакалавра, 7 осіб – за рівнем магістра. Отже, вибіркова навчальна дисципліна викладається здобувачам за умови запису на неї кількості осіб, визначеної відповідними нормативними документами ЧНУ. Малокомплектність груп унеможливує вибір декількох вибірових дисциплін однією групою водночас та обумовлює обмежений вибір вузькоспеціальних дисциплін, хоча під час фокус-груп здобувачі не скаржились на обмеження. Окрім того, здобувачі мають право обирати дисципліни з університетського Каталогу та опановувати їх додатково, для цього в ЧНУ вибірові дисципліни викладаються в окремий день – четвер. Керівництво ЗВО запевнило що додатково опановані дисципліни будуть внесені у додаток до диплому, якщо такі випадки матимуть місце.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Під час проведення акредитації ЕГ переконалаась що в рамках ОП передбачено необхідні види та форми практик, котрі дозволяють здобувачам отримати необхідні практичні навички та фахові компетентності. Так, в ОП передбачено 2 види практик – навчальна (науково-дослідницька та виробнича) і асистентська (педагогічна) практика. Відповідно до навчального плану та ОП практична підготовка належить до обов'язкових компонентів освітньої програми та відбувається в обсязі 14 кредитів (15,5 % від загального обсягу ОП). Порядок проведення практик регламентується «Положенням про проведення практики здобувачів вищої освіти ЧНУ» (<https://cutt.ly/yE1NF24>). Зміст практик визначається наскрізною програмою (<https://cutt.ly/BELJg71>), їх завдання деталізуються робочими програмами. Аналіз програми та спілкування зі здобувачами освіти дають підстави стверджувати що практики створюють можливість та сприяють набуттю компетентностей, які необхідні для подальшої професійної діяльності історика. Базами проведення практик є як факультет ФІПМВ так і інші факультети ЧНУ, де в рамках освітнього процесу вивчають дисципліну «Актуальні питання історії України та української культури», в рамках якої здобувачі проводять заняття як асистент викладача. Спілкування з викладачами та керівництвом підтвердило тезу про те, що підсумки практики обговорюються на засіданнях випускових кафедр, загальні звіти оприлюднюються на Вченій раді факультету. Оновлення змісту практичної підготовки, цілей і завдань здійснюється на основі моніторингу думки здобувачів і роботодавців, про що було зазначено під час спілкування з ЕГ. Серед побажань відмітимо доцільність проведення окремих складових практик на базі спеціалізованих центрів що функціонують в ЧНУ та з більш активним залученням роботодавців: музеїв, закладів освіти, архівних установ, хоча поодинокі випадки такого досвіду мали місце. Важливою складовою для здобувачів є набуття практичних навичок написання наукових текстів, в т.ч. кваліфікаційної роботи, яку здобувачі виконують впродовж навчання на 1-2 курсі, попередньо обравши тему, кафедру, наукового керівника. Правила написання кваліфікаційних робіт визначені в «Методичних рекомендаціях щодо написання кваліфікаційних робіт», які затверджені Вченою радою факультету (<https://cutt.ly/OE1LN7P>). Під час проходження практики для студентів створені умови для закріплення набутих теоретичних знань в рамках курсів ОП, розширення та поглиблення знань що отримані під час навчання. Методика організації практики дозволяє практично засвоїти основні методи історичних досліджень; студенти опановують різні методи викладання. Важливим є оволодіння навичками та принципами звітності за проведену роботу, це можна побачити із щоденників практик (див. дод. 1).

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Здобувачі ОП «історія та археологія» під час навчання набувають навичок та компетенцій, які допомагають їм у подальшому успішно реалізуватися професійно та влитися до загальноосвітньої історичної, педагогічної та археологічної спільноти за допомогою системи відповідних курсів («Основи наукових досліджень», «Методологія і методика археологічних та польових досліджень», «Сучасні методи роботи з історичними джерелами», «Дискусійні питання в сучасній історичній науковій парадигмі», «Педагогіка та психологія вищої школи», «Методика викладання фахових дисциплін у вищій школі», «Міфотворчість у вітчизняній історичній науці» та інших) Здобувачі ОП «історія та археологія» обізнані у корпоративній культурі ЧНУ з урахуванням культури доброчесності наукових досліджень. Крім цього, за допомогою мережі товариств (наукових, культурних) у ЧНУ здобувачі ОП «історія та археологія» набувають навичок участі та організації соціальних проєктів, популяризації історичних та археологічних досліджень для широкого загалу, цій проблематиці також присвячено новий курс «Європейська грантова система підтримки наукових досліджень та академічних обмінів». Здобувачі активно залучені до корпоративних проєктів ЧНУ та беруть активну участь в організації різноманітних заходів, що надає практичний досвід використання набутих навичок. Запропоновані в ОП нормативні та вибірові навчальні дисципліни дозволяють магістрам набутти необхідних навичок володіння засобами наукової комунікації та інформаційними технологіями. Здобувачі опановують методики викладання дисциплін гуманітарного циклу, а також популяризації

набутих знань, навички самостійного наукового дослідження та способи його репрезентації у вигляді доповідей, виступів, наукових публікацій, тощо. Натомість ЕГ звернула увагу на малу частку практичних занять в НП, хоча з урахуванням кількості здобувачів на ОП робота ведеться в малочисельних групах, що дозволяє працювати в формі діалогу викладача зі здобувачами, ця інформація була підтверджена під час спілкування з НПП та здобувачами.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Відповідно до відомостей СО ОП «історія та археологія» не передбачає присвоєння професійної кваліфікації, але при цьому в цілому відповідає вимогам професійного стандарту на групу професій «Викладачі закладів вищої освіти» <https://cutt.ly/IEl5lmn>

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Обсяг освітніх компонентів ОП відповідає нормам навантаження і становить 90 кредитів ЄКТС, які розподілені рівномірно на три семестри: по 30 кредитів на семестр. Аудиторна складова (1 сем – 17 год., 2 сем – 18 год., 3 сем – 18) дозволяє здобувачам продуктивно займатись самостійною роботою та написанням кваліфікаційної роботи. Навчальне навантаження здобувачів ОП «історія та археологія» регулюється відповідним Положенням про форми навчання та організації освітнього процесу в університеті (<https://cutt.ly/wEl6I7W>) та відповідає вимогам «Закону про вищу освіту». Відповідно до Положення (<https://cutt.ly/kEzqiGP>), обсяг самостійної роботи здобувачів для другого (магістерського) рівня ВО повинен бути в межах 1/3 - 2/3 загальної кількості годин. Аудиторне навантаження для здобувачів ВО ОП «історія та археологія» становить 617 год, що складає 22,85 % від загальної кількості годин; на самостійну роботу відводиться 1628 год, що становить 60,29% (на практичну підготовку відводиться 420 год, що складає 15%). Як зазначено у відомостях СО при визначенні кількості годин на СР враховується специфіка предметів. Визначена кількість годин для самостійної роботи відповідає нормам і забезпечує досягнення цілей і ПРН. Під час зустрічей з здобувачами та випускниками експерти переконались в тому, що навчальне навантаження ОП «історія та археологія» є реалістичним, відповідним сучасним вимогам, потребам та можливостям здобувачів освіти і створює умови для підготовки фахівця-професіонала в галузі «історія та археологія». Позитивним є той факт, що випускники наголосили на відсутності дисциплін, які були недоречними чи виходили за межі проблемного поля, набуті знання дозволили їм сформуватися фахово, що в подальшому позитивно вплинуло на працевлаштування.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

В ЧНУ дуальна освіта регулюється «Положенням про впровадження елементів дуальної форми навчання в освітній процес ЧНУ» від 1.07.2020 р. <https://cutt.ly/mEhlvav> Дуальна форма освіти на діючій ОП «історія та археологія» не впроваджена та не передбачена.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОП «історія та археологія» є фаховою програмою підготовки магістрів, що укладена відповідно до основних потреб роботодавців. Актуальність програми засвідчується попитом на її випускників зі сторони фахових установ, високим показником подальшого професійного розвитку. ОП пропонує здобувачам сучасні логічно побудовані навчальні курси, що дозволяють комплексно вивчити історію та археологію України, методи аналізу та інтерпретації історичних фактів, дають навички наукової діяльності. ОП «історія та археологія» дає можливості здобувачам для набуття необхідних фахових компетентностей.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Потребує вдосконалення система забезпечення індивідуальної освітньої траєкторії в частині вибіркової частини курсів, оскільки малокомплектність груп здобувачів унеможливує вибір декількох вибіркової дисциплін однією групою водночас та обумовлює обмежений вибір вузькоспеціальних дисциплін, хоча під час спілкування з експертами здобувачі не скаржились на обмеження прав вибору у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії. Окрім того, рекомендовано розглянути можливість розширення вибіркового блоку за рахунок можливості обирати дисципліни з

загальноуніверситетського Каталогу та інших спеціальностей та/або запровадити міждисциплінарні курси. ЕГ пропонує винести з НП назви вибіркових дисциплін до Каталогу вибіркових дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОП “історія та археологія” має чітку та продуману структуру, зміст цілком відповідає предметній області, в рамках ОП забезпечено блок вибіркових дисциплін та практичної підготовки. Разом з тим, ЕГ висловила рекомендації що до покращення ОП за даними критеріями.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Умови прийому на навчання за ОП оприлюднені на офіційному веб-сайті ЧНУ в розділі «Приймальна комісія» <https://cutt.ly/OEgoPK8> Там же у спеціальній вкладці удоступнено Правила прийому з відповідними додатками <https://cutt.ly/fEgo38K> Відповідно до Правил конкурсний відбір для вступу на навчання для здобуття ступеня магістра на основі здобутого ступеня/ОКР вищої освіти здійснюється за результатами вступних випробувань у формі ЄВІ з іноземної мови, складеного у 2020 чи 2021 році, та фахового вступного випробування, складеного в рік вступу. Програма вступного іспиту (у формі тесту) та тести опубліковані на сайті профільного факультету в рубриці «інформаційний пакет» <https://cutt.ly/lEg2tHJ> Загалом інформація доступна для ознайомлення, але складнощі може викликати розміщення окремих документів на різних сторінках (приймальна комісія та факультет). Також для потенційних абітурієнтів технічні складнощі може викликати те, що опубліковано Правила вступу опубліковані у редакції 2020 р. з двома додатками зі змінами і доповненнями внесеними у 2021 р. Вважаємо, що для читача було б зручніше мати фіналізовану редакцію Правил, а не співставляти три документи. На думку експертної групи Правила прийому містять чітку та зрозумілу інформацію, не містять дискримінаційних положень і відповідають діючому законодавству.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Відповідно до Правил прийому <https://cutt.ly/fEgo38K> вступники повинні скласти фахове вступне випробування з коефіцієнтом 0,7 та ЄВІ з іноземної мови з коефіцієнтом 0,3. Таким чином при вступному рейтингуванні найбільшу вагу мають саме знання з фаху. Фахове випробування відбувається у формі тестів, що охоплюють усі історичні періоди й представляють історію України та всесвітню історію. Абітурієнт може ознайомитися з набором тестів – разом понад 400 питань, з яких формується екзаменаційний пакет. Питання не містять проблемного характеру і спрямовані на репродуктивне відтворення інформації («хто», «коли», «де»).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Для усіх здобувачів освіти ЧНУ, у тому числі й ОП, що акредитується існує загальний механізм визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО. Цей процес регулюється “Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти ЧНУ” (<https://cutt.ly/MaOPsoQ>). Відповідні правила є чіткими і зрозумілими та відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабонській конвенції). Перезарахування результатів (кредитів), отриманих під час навчання на інших ОП, здійснюється за рішенням декана факультету на підставі відповідних документів (додаток до диплома, академічна довідка, витяг із навчальної карти, академічна довідка ЄКТС). На практиці за час дії даної ОП таких перезарахувань не відбувалося.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЧНУ діє «Положення про взаємодію формальної і неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти)» (<https://cutt.ly/YaMDcOR>), уведене в дію наказом ректора університету від 29.10.2019 № 313. Відповідне Положення є чітким і зрозумілим та відповідає Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в європейському регіоні (Лісабонській конвенції). Текст Положення оприлюднено на веб-сайті ЗВО. Відповідно до даного нормативного документу перезарахування дозволяються тільки для обов'язкових дисциплін, які починають викладатися з другого семестру й не більше 10% кредитів від загального обсягу по конкретній ОП. Утім, експертна група тут не вбачає істотних обмежень, більше занепокоєння викликає складна процедура визнання результатів навчання неформальної освіти, котра передбачає залучення адміністрації ЗВО на різних рівнях – від декану факультету до ректора. Можливо, саме через складність процедури таких практик на даній ОП не було.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

У ЗВО є чіткі та зрозумілі Правила вступу на ОП, правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та під час неформальної освіти. Дані нормативні документи не містять дискримінаційних положень, не суперечать діючому законодавству та є у вільному доступі на сайтах ЗВО. Програма та тести вступного фахового випробування удоступнені на сторінці факультету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Складний механізм визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті. Рекомендуємо спростити цей механізм, або ж передбачити різні процедури в залежності від обсягу кредитів, що перезараховуються. Звертаємо також увагу на репродуктивний характер тестових завдань фахового вступного випробування й рекомендуємо додати завдання проблемного характеру, котрі теж можна сформулювати у тестовій формі.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Оприлюднені правила прийому на навчання дійсно є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та враховують особливості самої освітньої програми. У ЗВО на нормативному рівні сформовано механізм визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, а також результатів неформального навчання. За цим критерієм ОП відповідає рівневі В, а зазначені недоліки мають технічний чи процедурний характер й можуть бути усунуті в короткі терміни.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Викладачі ОП дотримуються студентоцентрованого підходу, сприяють розвитку дослідницьких навичок здобувачів та допомагають їм у розробці наукових тем згідно з принципами академічної свободи. Це підтвердили здобувачі та випускники ОП. Форми та методи навчання і викладання на ОП, в т.ч. строки вибору теми магістерської кваліфікаційної роботи і процедура її затвердження регулюються «Положенням про організацію освітнього процесу в ЧНУ» (<https://cutt.ly/kEzqiGP>). Викладачі ОП виховують у здобувачів загальнонаукові цінності щодо академічної доброчесності і відповідальності. Це відображено у системі відповідних курсів, наприклад: «Дискусійні питання в сучасній історичній науковій парадигмі», «Сучасні методи роботи з історичними джерелами», «Міфотворчість у вітчизняній історичній науці», «Проблеми сучасної української історіографії на зламі XX-XXI ст», «Інтерактивні й цифрові технології в історичних дослідженнях та викладанні історії», «Сучасна освітня ситуація та ефективне навчання лідерству» та ін. Як зазначено у відомостях СО, основними формами навчання на ОП є аудиторні: лекції,

семінарські, практичні роботи та позааудиторні заняття – самостійна робота, індивідуальні науково-дослідні завдання. НПП для проведення занять використовує сучасні наочні, практичні, індуктивні і дедуктивні, проблемно-пошукові, методи організації самостійної роботи здобувачів, дослідницько-аналітичні методи, методи контролю і самоконтролю, новітні методи (кейс-методи, тренінги індивідуальні і групові, інтерв'ювання, метод проектів, відеозаняття, прес-конференції, круглі столи, брифінги) поєднання цих форм та методів забезпечує досягнення результатів у науковій та викладацькій сферах діяльності. ОП, силабуси, інформаційний пакет спеціальності синхронізовано з результатами навчання. Для дистанційного навчання використовуються різноманітні онлайн-ресурси <https://cutt.ly/VEzokKU>. Позитивним досвідом є платформа ЧНУ-Онлайн (<https://online.chnu.edu.ua>), відеолекції викладачів на каналі YouTube (А. Мінаєв створив власний канал, на якому записані всі лекційні заняття <https://cutt.ly/wEzowea>). Викладачі вільні у своєму виборі форм і методів навчання. У ЗВО сформовано студентоцентризований підхід завдяки тому, що студенти мають самостійно формувати свою індивідуальну навчальну траєкторію шляхом запису на вибіркові дисципліни. Оголошення про початок запису та докладні інструкції стабільно з'являються на сайті. Під час спілкування з випускниками освітньої програми, експертна група встановила, що зазвичай тема магістерської кваліфікаційної роботи студента є дотичною до сфери наукових зацікавлень його наукового керівника. У документах, що були додатково надіслані експертній групі, зазначені теми кваліфікаційних робіт (2020 р. та 2021 р.) та наукові керівники здобувачів освіти. Завдяки зведеній інформації про викладачів ОП, наведеній у Звіті про самооцінювання, експертна група мала можливість переконатися в сферах наукових пріоритетів викладачів.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

ЕГ переконалася в тому, що навчання здобувачів ОП «історія та археологія» є студентоцентризованим, освітній процес спрямований на активне включення здобувачів в освітню діяльність на рівноправних засадах з метою набуття необхідних фахових компетентностей. Експертна група переконалась, що на сайті ЧНУ оприлюднюється актуальна інформація стосовно цілей, змісту і програмних результатів навчання. З нею можуть ознайомитись абітурієнти, студенти, випускники та всі учасники навчального процесу. На сайті ЧНУ висвітлено інформацію про організацію освітнього процесу, розклад сесій, контроль та систему оцінювання результатів навчання здобувачів та інші аспекти освітнього процесу. Здобувачі вчасно отримують інформацію щодо курсів завдяки особистому спілкуванню з викладачами або використанню системи дистанційного навчання, а також шляхом розсилки корпоративної пошти ЧНУ. Дистанційне навчання організовано чітко (<https://cutt.ly/VEzokKU>), активно працює платформа ЧНУ Онлайн (<https://online.chnu.edu.ua>). Перелік навчальних дисциплін для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності – 032 «Історія та археологія» та силабуси оприлюднено на сайті ФПМВ на окремій вкладці «Інформаційний пакет» (<https://cutt.ly/hEzUbVe>). Під час проведення зустрічей ЕГ було продемонстровано університетське середовище, в т.ч. комунікацію під час навчального процесу онлайн: на прикладах електронних кабінетів курсів минулого навчального року ЕГ мала можливість ознайомитись з кабінетами навчальних дисциплін минулого семестру: з акаунта викладачів та з акаунта здобувачів. Критерії оцінювання знань є доступними на офіційному сайті ЗВО здобувачі, за їх словами, отримують вимоги на першому занятті з кожного курсу. За словами здобувачів та НПП, в умовах дистанційного навчання студенти своєчасно отримують всю актуальну інформацію стосовно навчального процесу завдяки злагодженій роботі корпоративної пошти та ресурсу ЧНУ Онлайн (<https://online.chnu.edu.ua>). Дотримання академічних свобод підтверджено результатами анкетування, яке проводиться раз на семестр. (<https://cutt.ly/gEzPZny>) ЕГ ознайомилась з результатами моніторингу здобувачів вищої освіти за ОП «історія та археологія», які засвідчили що 100% опитаних задоволені рівнем та якістю викладання дисциплін за ОПП, 97% задоволені обсягом освітніх компонентів за ОПП така ж кількість задоволених умовами організації навчання та оснащення робочих місць в університеті; 76,5% відзначають чіткість, доступність, логічність і зрозумілість викладу матеріалу, вміння зацікавити, тощо (див. дод. 2, 3).

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Викладачі залучають до освітнього процесу результати власних досліджень. ОП передбачає отримання низки дослідницьких компетентностей, які формують відповідні дисципліни: «Основи наукових досліджень», «Міфотворчість у вітчизняній історичній науці», «Дискусійні питання в сучасній історичній науковій парадигмі», «Методологія і методика археологічних та польових досліджень», «Сучасні методи роботи з історичними джерелами», «Європейська грантова система підтримки наукових досліджень та академічних обмінів», «Інтерактивні й цифрові технології в історичних дослідженнях та викладанні історії», «Охорона та збереження культурної спадщини в Україні: проблеми та перспективи». Обов'язковою до виконання є кваліфікаційна робота. З метою апробації та оприлюднення здобутків дослідницької діяльності здобувачів, в ЧНУ щороку (квітень-травень) проводиться студентська конференція, матеріали якої виходять друком. Також на ФПМВ щорічно проводиться міжнародна конференція студентів та молодих вчених «Актуальні проблеми зовнішньої політики України». Під час зустрічей здобувачі та випускники наводили інформацію про понад десятирічну роботу Студентського наукового історичного товариства, яке організовує наукові заходи та випускало збірник наукових праць «Студентські історичні студії». В межах ОП проводяться практики, завдяки чому здобувачі можуть використати набуті ними теоретичні знання на практиці. Бажано проводити практики на базах ймовірних роботодавців (музеї, архів, заклади освіти). Вибір теми магістерського дослідження проходить виходячи із зацікавлень студента та окреслення меж майбутнього дослідження. Наступними кроками є вибір наукового керівника дослідження, формулювання теми і її

затвердження. Правила написання кваліфікаційних робіт визначені в «Методичних рекомендаціях щодо написання кваліфікаційних робіт», які затверджені Вченою радою факультету (<https://cutt.ly/OEELN7P>). За словами здобувачів освіти, до освітніх курсів постійно додається нова інформація згідно з результатами досліджень. На думку здобувачів і випускників ОП всі курси є доцільними. Варто відзначити заохочення зі сторони адміністрації ЗВО науково-педагогічних працівників відповідно рейтингу через систему преміювання (див. додаток 4) та здобувачів, зокрема через систему внутрішньоуніверситетських грантів. (<https://cutt.ly/VEzGfZ>) Під час зустрічі з керівництвом ЧНУ ЕГ встановила, що це відбувається двічі на рік, у ЗВО наявна нормативна база щодо преміювання співробітників і здобувачів (див. додаток 5).

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Викладачі ОП при оновленні курсів використовують новітні досягнення історичної науки, спираються на власні дослідження та дослідження зарубіжних колег. Також опори на сучасні досягнення сприяє курс «Європейська грантова система підтримки наукових досліджень та академічних обмінів». Постійна увага звертається на використання сучасних інформаційних ресурсів та інноваційних технологій викладання. При ЧНУ створений Центр забезпечення якості вищої освіти та організації освітнього процесу, який двічі на рік проводить перевірку робочих програм/силабусів на предмет відповідності та оновлення. Оновлення освітніх компонентів ОП відбувається щороку та з урахуванням думки здобувачів. Інформація, здобута під час опитування студентів, повідомляється викладачам задля покращення їх курсів. Оголошення щодо опитування періодично з'являється на сайті ЗВО. Система перегляду та оцінки змісту освітніх компонентів ОП передбачена «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в ЧНУ» (<https://cutt.ly/2EzHpuo>) Періодичний перегляд компонентів ОП здійснюється з метою встановлення відповідності їх структури та змісту вимогам законодавчої та нормативної бази, що регулює якість освіти, потребам ринку праці, вимогам роботодавців, освітніх потреб здобувачів. Аналіз структури та змісту здійснюється випусковими кафедрами та навчально-методичною комісією. Як зазначено у відомостях СО, складовими процесу оновлення є думка здобувачів, що визначається за результатами анкетування, врахування пропозицій і зауважень роботодавців, відповідність сучасним вимогам і тенденціям розвитку освітнього процесу в Україні і світі. Вирішенню цих питань присвячено низку проведених заходів: науково-методичний семінар «Сучасні освітні реформи: проблеми та перспективи в сфері викладання історії України у вітчизняних закладах освіти»; спільний науково-методичний онлайн- семінар викладачів кафедри всесвітньої історії з викладачами кафедри історії Центральної та Східної Європи і спеціальних галузей історичної науки Прикарпатського національного університету, одним із питань розгляду було питання особливостей реалізації та вдосконалення ОП в рамках дистанційного навчання. (<https://cutt.ly/5EzJr3M>). Також у співпраці з колегами Київського університету ім. Б.Грінченка та Львівського національного університету ім. І.Франка 23 червня 2021р. проведено онлайн-зустріч щодо обговорення перспективи удосконалення існуючих та створення нових освітніх програм. З 9 по 18 червня на базі ФІПМВ проходив авторський інтерактивний лекційний курс американського історика, професора єврейської історії історичного факультету Північно-західного університету (Northwestern University) в Чикаго Йоханана Петровського-Штерна «Речі і смисли: єврейська матеріальна культура Східної Європи», в якому брали участь викладачі факультету, зокрема, гарант ОП – Боднарюк Б.М. (<https://cutt.ly/4EzJF9c>).

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ЕГ відзначає, що навчання, викладання та наукові дослідження ОП «історія та археологія» пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти, зокрема в локальній мережі університету є доступ до таких баз даних як Cambridge University Press, Web of Science, Scopus, Statista, EBSCO, JSTOR та ін. Викладачі ОП є щорічними учасниками міжнародних конференцій, наукових проєктів, співпрацюють з іноземними ЗВО: Саскачеванським університетом (Канада), Сучавським університетом «Штефан чел Маре» (Румунія), Інститутом Буковини (м. Аугсбург, Німеччина), Жешовським університетом (Польща), Варшавським університетом (Польща), Свенктошинською політехнікою (м. Кельце, Польща). Викладачі, співробітники та здобувачі беруть участь у програмах академічних обмінів (гарант ОП Б.Боднарюк, брав участь у Грантовому конкурсному проєкті Державного фонду фундаментальних досліджень Ф77/38991 «Соціокультурні та соціополітичні процеси у прикордонні України – Румунії – Молдови: історична пам'ять, міжетнічні контакти, потенціал»; Т.Ковалець був учасником проєкту «Program stypendialny Rządu RP Polskiej dla młodych naukowców w roku akademickim 2019/2020»; О.Филипчук має досвід участі в гранті «Дому наук про людину» (Франція) та гранті від фундації Теодот та Іван Клим, Університет Едмонтон (Канада, 2019); І.Піддубний пройшов міжнародне стажування в Сучавському університеті «Штефан чел Маре»; Г.Яценюк пройшла міжнародне наукове стажування «Видатні особистості: вивчення досвіду та професійних досягнень для формування успішної особистості та трансформації оточуючого світу» (2021 р.) Вся актуальна інформація щодо міжнародної діяльності ЧНУ розміщена на сайті (<https://cutt.ly/oEzCvFP>), в тому числі окремо щодо міжнародних проєктів ЧНУ (<https://cutt.ly/yEzCSk7>). Щодо грантових можливостей здобувачів розроблена та підібрана актуальна інформація та корисні поради, що розміщені на сайті ЧНУ (<https://cutt.ly/fEzCCyK>).

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильною стороною навчання на ОП є студентоцентризований підхід, завдяки якому здобувачі є самодостатнім учасником освітнього процесу і не потребують надмірної опіки з боку адміністрації ЧНУ. Більша частина викладачів ОП є професіоналами високого рівня, які передають студентам теоретичні знання та практичні навички. ОП має позитивний досвід міжнародної співпраці. Здобувачі та НПП мають доступ до таких баз даних як Cambridge University Press, Web of Science, Scopus, Statista, EBSCO, JSTOR та ін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Останні наукові здобутки НПП ОП “Історія та археологія” не в повній мірі відображені в силабусах курсів, ЕГ рекомендує оновлювати переліки рекомендованої літератури відповідно до актуальних новітніх досліджень викладачів ОП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання і викладання на ОП “історія та археологія” здійснюється відповідно до нормативно-правової бази ЗВО, враховує думку здобувачів вищої освіти, не чинить перешкод для їх академічної свободи та вільного незалежного вибору теми магістерського наукового дослідження. Міжнародна мобільність викладачів і здобувачів знаходиться на стадії розвитку. Загалом, навчання і викладання на ОП “історія та археологія” відповідає вимогам Критерію 4.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Контрольні заходи та оцінювання здобувачів вищої освіти за ОП розробляються відповідно до «Положення про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/jaPouaL>). Вони представлені у силабусах, складниками котрих є відповідні блоки про форми контролю та критерії оцінювання. Також, як зазначають НПП, критерії та вимоги обговорюються зі здобувачами на початку вивчення дисципліни, що було підтверджено і самими здобувачами під час відповідної відеозустрічі. Критерії оцінювання загалом є вимірюваними та зрозумілими й в цілому відповідають особливостям дисциплін, що вивчаються. Утім, відповідні складники силабусів окремих дисциплін є ідентичними за своїм змістом. Механічне дублювання також добре помітне за змістом колонки “Форми і методи оцінювання” таблиці №3 відомостей про самооцінювання. Загалом, контрольні заходи передбачають здійснення традиційних видів контролю – вхідний, поточний, модульний, підсумковий та підсумкову атестацію. Форми контролю – усний та письмовий, який включає тестовий. На практиці це переважно бесіда, написання та захист есеїв, розробка та представлення проєктів, рецензування тощо. При роботі з даним критерієм ЕГ також звернула увагу на те, що більшість ОК навчального плану мають тільки лекційні навчальні години - практичних чи семінарських занять там не передбачено. Відтак, постало питання про можливість системного поточного контролю як таку. НПП надали пояснення, що здійснюють контроль знань і в ході лекційних занять, оскільки робота відбувається у малих групах, а лекції мають формат бесіди. Також перевірка самостійної та практичної роботи здійснюється і в позааудиторний час відповідно до графіка консультацій. При цьому звіт про самооцінювання не містить інформації про таку позааудиторну роботу, а зазначено наступне: “контрольні заходи проводяться відповідно до графіку та програми навчальної дисципліни”.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Дана ОП відповідає діючому Стандарту, оскільки формою атестації передбачає захист кваліфікаційної роботи, вимоги до якої сформульовано відповідно до норм зазначеного Стандарту: має передбачати розв’язання складної задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері історії та/або археології. Вона повинна відповідати принципам академічної доброчесності, не повинна містити плагіату, фабрикації, фальсифікації.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Підходи до організації контрольних заходів та оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти визначені «Положенням про контроль і систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/uaPEfEy>) Предметна інформація про проведення контрольних заходів міститься в силабусах дисциплін, котрі представлені на сторінці ОП. На думку експертної групи, робочій групі та НПП слід конкретизувати даний складник силабусів та за необхідності внести уточнення, оскільки окремі силабуси описують контроль доволі обтічно, або ж як гіпотетичну ситуацію: «формами контролю можуть бути...». Експертна група відзначає, що у контексті анкетування «Викладач очима студента» проводиться моніторинг доступності і зрозумілості форм контролю - відповідні питання внесено до анкети. Локальні нормативні акти ЧНУ передбачають і регулюють процедури розгляду звернень здобувачів щодо необ'єктивного оцінювання та наявності конфліктних ситуацій. Основним документом тут є Положення «Про апеляцію на результати підсумкового семестрового контролю знань студентів Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича». (<https://cutt.ly/raPDWal>). Відповідно до нього у випадку конфлікту інтересів за вимогою здобувача або викладача контроль (екзамен, залік) може здійснювати комісія за участі представника адміністрації факультету. Також відповідна комісія може бути скликаною у випадку апеляції, однак, на практиці на програмі, що акредитується, таких випадків не було. Так само не було й випадків повторного проходження контрольних заходів. НПП пояснюють це високим рівнем підготовки та мотивації здобувачів, а також загалом неконфліктним середовищем на факультеті і випускових кафедрах. Порядок ліквідації академзаборгованості прописаний у відповідному Положенні «Про порядок відрахування, переривання навчання, поновлення, переведення, надання академічної відпустки здобувачам вищої освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича». (<https://cutt.ly/caPFDzi>)

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

ЗВО послідовно реалізує політику дотримання академічної доброчесності, впроваджує відповідні стандарти і процедури, зокрема через розробку власних нормативних актів та їх імплементацію. Основними діючими нормативними актами є: «Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/gaP5ltq>), «Положення про постійну комісію з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/faP5VTP>), «Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/DaP6fth>), «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» (<https://cutt.ly/EaP6Gij>). Основним технологічним рішенням, що використовується у ЗВО є система Unichек.com. Угода на використання системи (купівля сторінок перевірки) поновлюється щороку. Більше того, у ЧНУ впроваджується практика створення та оплати одразу кількох акаунтів для перевірки текстів здобувачів, наукової та методичної продукції окремо. ЗВО має відпрацьовані й зрозумілі здобувачам освіти механізми використання цієї програми для перевірки кваліфікаційних робіт та наукового доробку. Експертна група відзначає, що опитані науково-педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти за даною ОП загалом ознайомлені з принципами роботи антиплагіатних програм, діючими порогами унікальності тощо. Відзначаємо також той факт, що профільні кафедри та факультет мають достатні ліміти сторінок на перевірку всіх кваліфікаційних досліджень, наукових текстів. Основним органом уповноваженим розглядати випадки академічної недоброчесності є Постійна комісія з питань академічної доброчесності, правових засад діяльності та регламенту Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Експертна група мала зустріч з представником Комісії, котрий зазначив, що випадків недоброчесності на ОП та факультеті не виявлено, але поінформував про такий випадок на іншому факультеті, який розглядався Комісією, ректоратом та закінчився звільненням викладача. Цю ж інформацію підтвердив і ректор ЗВО на фінальному брифінгу. В університеті регулярно проводяться заходи (семінари, круглі столи, тренінги) спрямовані на формування культури академічної доброчесності у НПП, здобувачів та наукових працівників.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Сильними сторонами у контексті критерію є: наявність необхідної нормативної бази та потенційних механізмів розглядів конфліктних ситуацій, перегляду результатів заходів контролю, забезпечення академічної доброчесності.

ЗВО має діючу сертифіковану програму для перевірки унікальності тексту, котра реально використовується на практиці.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Експертна група рекомендує більш ретельніше прописати відповідні контрольні заходи в силабусах окремих дисциплін та адаптувати їх до характеру цих дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

ЕГ констатує, що практики контрольних заходів та оцінювання здобувачів даної ОП відповідає вимогам критерію за рівнем В

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ОП «історія та археологія» є позитивним прикладом якісного забезпечення викладання дисциплін ОП висококваліфікованими викладачами, безумовним позитивом є наявність у складі молодих викладачів. Викладання дисциплін нормативного та вибіркового блоку забезпечується НПП випускових кафедр, викладачі яких є визнаними в Україні та за її межами професіоналами-науковцями що мають безпосередній прямий зв'язок їхньої академічної та професійної кваліфікації з дисциплінами, які викладають та співпрацюють з профільними установами та роботодавцями. Спількування з фокус групами показало наявність стійких зв'язків ОП з різними фаховими інституціями серед яких: Обласний краєзнавчий музей, Чернівецький художній музей, Державний архів Чернівецької області, Інститут післядипломної педагогічної освіти, заклади середньої освіти (Опришенська ЗОШ, ліцеї м.Чернівці, інші). Усі викладачі ОП «історія та археологія» за науковим напрямом мають достатню кількість публікацій, досвід апробації наукових досліджень на конференціях та інших науково-технічних заходах, в т.ч. міжнародного рівня. Кваліфікація викладачів ОП «історія та археологія» в повній мірі забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання. Ці відомості в достатній мірі відображені у зведеній інформації про викладачів.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір штатних науково-педагогічних працівників ЧНУ та ОП «історія та археологія» на посади відбувається відповідно до «Положення про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників в ЧНУ» (<https://cutt.ly/EEz3T1Y>). Згідно з Положенням під час конкурсного добору викладачів враховуються рейтингові показники оцінки їх рівня підготовки із різних розділів ОП, які розраховуються за певними критеріями, затвердженими Вченою Радою ЧНУ. В результаті до реалізації ОП залучаються НПП з найвищими рейтинговими показниками (не менше 4 пунктів таблиці відповідності ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності), про що зазначено у відомостях СО: 100 % викладачів ОП з науковим ступенем та/або вченим званням; з них 36% - доктори наук та/або професори; всі викладачі мають досвід практичної роботи з фаху. Під час конкурсних доборів враховується досвід викладачів в участі у різного роду міжнародних проєктах, грантах, міжнародне стажування тощо. (див. додаток 6). Рівень професіоналізму викладачів ОП «історія та археологія» які є відомими фахівцями в галузі історії та археології підтверджено науковими ступеннями, їх науковим доробком, в т.ч. публікаціями в рецензованих авторитетних виданнях, фактами міжнародної співпраці, стажуваннями, доповідями на науково-практичних заходах в Україні та за кордоном; викладачі іноземної мови свій рівень володіння мовою підтверджують відповідними сертифікатами про що зазначено у відомостях СО. Під час зустрічей з керівництвом та викладацьким складом експерти мали можливість переконатись що відбір кандидатур викладачів відбувається з дотриманням всіх передбачених законодавством та нормативним документами ЧНУ процедур та у відповідності до потреб ОП «Історія та археологія».

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Як зазначено у відомостях СО залучення роботодавців відбувається в три етапи: 1) обґрунтування необхідності відкриття нової освітньої програми; 2) підготовка освітньої програми для її критичного аналізу, підготовки відгуків і рецензій; 3) впровадження освітньої програми. За пропозиціями роботодавців та здобувачів введено такі дисципліни: «Сучасні методи роботи з історичними джерелами», «Методологія і методика археологічних та польових досліджень», «Інтерактивні й цифрові технології в історичних дослідженнях та викладанні історії», «Дискусійні питання в сучасній історичній науковій парадигмі», «Європейська грантова система підтримки наукових досліджень та академічних обмінів». Також: 1) вилучено ряд вибіркових дисциплін, які стосуються різних історичних періодів; 2) введено до блоку вибіркових дисциплін дисципліни, які сприяють практичним навичкам наукової та викладацької роботи. Випускники ОП працевлаштовані в установах роботодавців, а також в інших профільних організаціях. Серед роботодавців ОП : Чернівецький обласний краєзнавчий музей, Чернівецький художній музей, Відділ охорони культурної спадщини Чернівецької міської ради; Державний архів Чернівецької обл., Інститут післядипломної педагогічної освіти, заклади освіти.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Як вже було зазначено, викладачі випускових кафедр ОП «історія та археологія» є фахівцями високого рівня. Результати своїх наукових пошуків та досліджень регулярно впроваджують у навчальний процес, це супроводжується систематичним вдосконаленням навчальних програм (в т.ч. за результатами щорічних опитувань). До аудиторних занять на ОП «історія та археологія» залучаються професіонали-практики, експерти, серед яких Й. Петровський-Штерн (професор єврейської історії Північно-Західного університету (Іллінойс, США) (<https://cutt.ly/2Ez5ltB>). Також є досвід прочитання лекцій на тему «Інновації у навчанні історії» к.і.н., старшим науковим співробітником Чернівецької філії Інституту модернізації змісту освіти МОН України Дутчак І.Г (жовтень 2020 р.) та проведення практичного заходу «ЛікБез. Уроки історії: Буковинська сесія» старшим науковим співробітником спеціальних галузей історичної науки та електронних ресурсів Інституту історії України НАН України Галушко К. Серед професіоналів-практиків, що за сумісництвом працюють на ФПІМВ: вчитель-методист, вчитель вищої категорії, директор Ліцею №2 (філософсько-правовий) Сігітов А.І та Богачик Т.С. – к.і.н., заступник директора з навчально-методичної роботи ІПОЧО. Вище вже також було зазначено про працевлаштування випускників в профільних установах.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

В ЧНУ розроблена та успішно функціонує система атестації та підвищення кваліфікації працівників. Підвищення професійного розвитку регулюються спеціальним «Положенням» (<https://cutt.ly/LEz6gXq>) . Як зазначено в відомостях СО, підвищення науково-педагогічної і наукової кваліфікації професорсько-викладацького складу ЧНУ здійснюється через аспірантуру та докторантуру університету й інших вищих навчальних та наукових закладів України та зарубіжжя. Безперервний професійний розвиток педагогічних та науково-педагогічних працівників забезпечується системою постійно діючих наукових та методичних заходів різного рівня: загальноуніверситетські науково-методичні семінари; кафедральні метод. семінари. Більшість викладачів, які викладають на ОП «історія та археологія» пройшли міжнародне стажування та мають досвід участі в грантах та проектах, які сприяють якості викладання та науковій діяльності. Декан ФПІМВ О.Добржанський проходив стажування в Сучавському університеті «Штефан чел Маре», гарант ОП Боднарюк Б. брав участь у Грантовому конкурсному проекті Державного фонду фундаментальних досліджень «Соціокультурні та соціополітичні процеси у прикордонні України – Румунії – Молдови: історична пам'ять, міжетнічні контакти, потенціал», Яценюк Г. бере участь у проекті «Вивчай та розрізняй: інфомедійна грамотність», що виконується за підтримки МОН України, Посольств Великої Британії та США; Ковалець Т. брав участь в «Program stypendialny Rządu RP Polskiej dla młodych naukowców w roku akademickim 2019/2020»; Филипчук О. Має досвід участі у гранті «Дому наук про людину» (Франція). В рамках існуючих міжнародних Угод науково-педагогічні працівники мають можливість отримати гранти на стажування, відвідування конференцій, проведення окремих досліджень тощо (див. дод. 7).

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Члени ЕГ переконалися в функціонуванні системи рейтингу в ЧНУ та на ОП «історія та археологія». Так, викладачі, які отримали високий рейтинг, одержують премії відповідно до їх рейтингової оцінки, окремо здійснюється рейтингова оцінка кафедр. Відповідно визначається середній бал, згідно з яким кафедри поділяються на три категорії: 1) більше 200; 2) від 100 до 200; 3) менше 100 балів на одного члена кафедри. Відповідно, кафедри, які отримали високий бал (від 100 і більше), отримують премію, яку можуть розділити між викладачами, що мають найбільше балів. Також викладачі, які мають високі рейтингові бали, можуть здійснювати відрядження за кошти

ЗВО. В ЗВО існує практика проведення мотиваційних заходів, як-то система внутрішніх грантових конкурсів (<https://cutt.ly/VEzGfZ>), преміювання ін. Викладачі кафедр мають досвід стажувань та підвищення кваліфікації, грантової діяльності, в т.ч. закордонних, участі в міжнародних конференціях, проведення окремих тематичних досліджень тощо. Безумовним позитивом є система матеріального, морального та професійного заохочення викладачів, що регулюється Статутом ЧНУ та Колективним договором, у формі преміювання працівників за результатами рейтингування (див. дод. 4) Індикаторами показників якості є: кількість наукових публікацій у наукометричних базах; визначення індексу цитування; кількість публікацій англійською мовою; кількість виступів на закордонних семінарах та конференціях; кількість сертифікатів міжнародного рівня; стажування за кордоном. Також в ЧНУ є практика проведення соціологічного дослідження «Викладач очима студентів», ЕГ ознайомила з дослідженням за результатами зимової екзаменаційної сесії 2019-2020 н.р. Опитування було проведено соціологічною лабораторією з 2 по 5 березня 2020 року та мало на меті вивчення якості освітніх послуг. Наведені в звіті анкетування відомості є достатньо інформативними та свідчать про якість освітніх послуг та високу професійну культуру і фаховий рівень викладача та його визнання здобувачами (див. дод. 2, 3, 8).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Науково-педагогічний персонал ОП «історія та археологія» відзначається високим науковим та педагогічним професіоналізмом, це є сильною та безумовно позитивною стороною ОП. Програма забезпечена в т.ч. викладачами-сумісниками, фаховими істориками, що допомагають своїми здобутками забезпечити успішну реалізацію ОП. Викладачі кафедр мають можливість та бажання фахового розвитку, покращують викладацьку майстерність, особливо це було актуалізовано за умов карантину та переходу на онлайн навчання. Безумовною перевагою є тісна співпраця з профільними установами. Сильною стороною ОП вважаємо якісну підготовку кадрів, які продовжують навчання в аспірантурі та успішно захищають дисертації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

ЕГ рекомендує розширити коло залучених до освітнього процесу роботодавців.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

ЧНУ належним чином в сучасному правовому полі забезпечує дотримання критерію. Розроблені необхідні нормативні документи ЗВО та створені умови для конкурсного відбору та заохочення кваліфікованих кадрів, НПП мають можливості обрання форм та видів підвищення кваліфікації, в ЗВО запроваджені різноманітні форми мотивації викладачів. Безумовним позитивом ОП «історія та археологія» є залучення роботодавців до розробки та вдосконалення ОП. Разом з тим йдеться про позитивні практики, але такі що не демонструють якогось унікального досвіду.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Фінансові ресурси ЗВО формуються у відповідності зі Статутом ЧНУ ім. Ю. Федьковича, розділи 11 та 12 (<http://surl.li/agqej>), детально про звітність та планування коштів на матеріально-технічні витрати охочим можна ознайомитись у відповідному розділі на сайті ЗВО (<http://surl.li/agqev>). Здобувачі ОП забезпечені доступом до: наукової бібліотеки університету (<http://surl.li/agqfg>) та усіх її послуг, факультетської бібліотеки, центру канадських студій ім. Р. Гнатюшина, Інституту європейської інтеграції та регіональних досліджень (<http://surl.li/agqhm>), Центру польських студій ім. А. Міцкевича, Буковинського центру археологічних досліджень (містить також лабораторію, музей), Центру румунських студій. Навчальні аудиторії ФІПМВ обладнані мультимедійними проекторами та інтерактивними дошками, здобувачі можуть безоплатно користуватися можливостями двох комп'ютерних класів та мережею Інтернет, що має кілька точок у навчальному корпусі. Дистанційне навчання забезпечується внутрішньоуніверситетськими платформами (<http://surl.li/agqjw>, <https://moodle.chnu.edu.ua>). У процесі огляду

матеріально-технічної бази, члени ЕГ переконалися у її можливості сприяти досягненню визначених ОП цілей та результатів навчання.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Викладачі та здобувачі вищої освіти ОП «Історія та археологія» мають безоплатний доступ до необхідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, що потрібні для навчання, викладання та наукової діяльності в межах освітньої програми. Учасники освітнього процесу мають доступ до комп'ютерних класів, читальних залів (використання принтерів, сканерів), бібліотечних фондів, та їх баз даних. Велика кількість послуг може бути надана дистанційно (<http://surl.li/afqyo>): електронна доставка документів, перелік наукових та освітніх ресурсів відкритого доступу, різноманітні інформаційні довідки. Здобувачі мають право друкувати власні наукові роботи у збірнику «Студентські історичні студії» та матеріалах щорічних наукових конференцій. Дистанційне навчання організоване на платформах Google Meet та Moodle. Огляд матеріально-технічної бази та ряд інших зустрічей ЕГ з учасниками навчального процесу ОП «Історія та археологія» підтвердив безоплатність перерахованих у підкритерії послуг, а також їх популярність серед здобувачів.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Статут ЗВО має окремий пункт що притягує університет до обов'язку забезпечувати здобувачам безпечні умови навчання, а також пункт про право здобувачів на безпечні та нешкідливі умови навчання (п.4.3.7., п.8.27.2. <http://surl.li/agqej>). Лабораторні та практичні заняття супроводжуються інструктажем з техніки безпеки, куратори навчальних груп на початку навчального року інструктують здобувачів з питань техніки безпеки. Учасники навчального процесу захищені від посягань на своє фізичне та психічне здоров'я Правилами внутрішнього трудового розпорядку в ЧНУ(<http://surl.li/agtzmz>). Окрім юридичного захисту, ЗВО також піклується про наявність цілодобової охорони у всіх навчальних корпусах, а студентський гуртожиток забезпечений працівником вахти. Освітній процес в умовах епідемії супроводжується наявністю у корпусах та гуртожитках приладів для виміру температури, засобами дезінфекції, місцями для утилізації використаних масок та рукавичок. Для піклування про психологічний стан учасників освітнього процесу ЧНУ має окремий структурний підрозділ «Соціально-психологічний центр», що містить у своєму штаті психологів та соціального працівника. На онлайн-зустрічі з адміністративним персоналом та працівниками допоміжних структур ЕГ довідалася у керівниці центру Радчук В. М. про можливість здобувачів звернутися за індивідуальною конфіденційною консультацією психолога, що передбачає 5 безкоштовних сеансів в окремо виділеному приміщенні. Здобувачі що проживають у гуртожитку наприкінці навчального семестру заповнюють електронну заяву на поселення, де мають можливість вказати свої побажання щодо покращення побуту у кімнаті та у будівлі загалом. Здобувачі мають широкий вибір локацій для дозвілля за інтересами та комфортного перебування у факультетському корпусі: навчальний студентський простір, ідальня (також у гуртожитку) та читальні зали, актова зала, сучасні спортивні майданчики біля та на території студмістечка, окрема аудиторія для зібрань діячів ОСС. Під час перегляду матеріальної бази ОП, зокрема приміщень для проживання та навчання здобувачів, ЕГ впевнилася у достатньому рівні відповідності безпеки та змоги ЗВО задовольнити потреби осіб що навчаються.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Освітня, організаційна, інформаційна та консультативна підтримка здобувачів на ОП що акредитується забезпечується шляхом комунікацій з куратором групи, студкуратором (питання адаптації першокурсників), викладачами, представництвом профкому, гарантом, завідувачами кафедр, деканом. На факультеті є філія університетської Ради молодих вчених що опікується донесенням інформації різноманітного плану, пов'язаного з науковою активністю. За консультативною чи будь-якою іншою підтримкою здобувачі мають можливість звертатися до викладачів та ОСС: особисто у навчальних корпусах, через телефон або електронну пошту (є у вільному доступі на сайті), через профілі та чат-спільноти кафедр/ОСС у соціальних мережах та месенджерах (Facebook, Instagram, Viber, Telegram та ін.). Переважна більшість інформації одночасно дублюється у соціальних мережах, сайті університету, надається в усному форматі через спілкування на парах. Органи студентського самоврядування мають змогу підтримувати будь-які ініціативи здобувачів та доносити їх до адміністрації ЗВО через участь у засіданнях вченої ради факультету та університету. Дізнатися про рівень задоволеності здобувачами університету ЗВО може через співпрацю з соціологічною лабораторією та її опитування «Викладач очима студентів» (див. дод. 2, 3). Результати дослідження, позитивні та негативні відгуки респондентів обговорюються на методичних радах. До соціальної підтримки здобувачів також долучається університетський «Соціально-психологічний центр» (<http://surl.li/ahcnu>), який за запитом куратора або заступника декана проводить тренінги та семінари за профорієнтаційною тематикою, ефективним проходженням співбесід на працевлаштування, створення резюме і самопрезентації тощо. Під час онлайн-зустрічі зі здобувачами ЕГ отримала позитивний відгук щодо швидкості та якості комунікації і підтримки між усіма учасниками навчального процесу.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Статут університету зобов'язує заклад створювати необхідні умови для осіб з особливими освітніми потребами (п.4.3.6 <http://surl.li/agqej>). Право на спеціальні умови вступу для цієї категорії абітурієнтів прописані у Правилах прийому до ЧНУ у 2021 р. (<http://surl.li/affpr>). Персональний супровід здобувачів до навчальних приміщень, залежно від корпусу, відбувається згідно з "Порядком супроводу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп, а також надання їм соціально-психологічної допомоги у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича" (<http://surl.li/affpr>). Перший поверх навчального корпусу, та інші будівлі університету, оснащені пандусами і додатковими входами. Наразі серед магістрантів ОП "Історія та археологія" відсутні здобувачі, що мали б складнощі з пересуванням навчальним корпусом. Та за потреби, на ствердження адміністрації ЗВО, є можливість проводити заняття для груп де є здобувачі с особливими освітніми потребами на першому поверсі. У результаті онлайн-зустрічі з адміністративним персоналом та представниками допоміжних структур, ЕГ була поінформована директором наукової бібліотеки Зушманом М. Б. стосовно наявності літератури записаної шрифтом Брайля та програмного забезпечення, що може озвучувати тексти для здобувачів з вадами зору. Завідувачка структурного підрозділу ЗВО «Соціально-психологічний центр» сповістила що центр має у своєму штаті сурдоперекладача. Здобувачі, що навчаючись в університеті стають батьками, мають право отримати матеріальну допомогу шляхом написання спеціальної заяви, а також право на отримання новорічного подарунка для дитини. Та як ЕГ під час онлайн-зустрічі з представниками студентського самоврядування довідалася від керівника профспілкової організації студентів та аспірантів ЧНУ Кіндзерського В., подібні послуги в останні роки не мають великого попиту, через те що молоді батьки частіше обирають навчання за індивідуальним планом.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Ряд документів, у яких виокремлені процедури вирішення різного роду конфліктних ситуацій, їх термінологічні визначення та профілактика мають відкритий доступ на сайті ЗВО: Правила академічної доброчесності ЧНУ (<http://surl.li/affyt>), Етичний кодекс ЧНУ (<http://surl.li/affyw>), Положення про засади безконфліктних комунікацій та врегулювання спорів учасників освітнього процесу у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (<http://surl.li/afkzh>). Під час онлайн-зустрічей з гарантом та здобувачами освіти на даній ОП, було встановлено що за період її реалізації не виникало конфліктних ситуацій, пов'язаних з правопорушеннями із низки документів зазначених вище. За словами студентки II курсу магістратури, здобувачі в цілому орієнтуються в основній правозахисній документації, та знають шляхи повідомлення інформації про конфлікти: куратор, деканат, факультетська етична комісія, ОСС. Є також можливість сповістити про проблему анонімно: через скриньку довіри що знаходиться біля аудиторії ОСС, та через Telegram-bot студентського парламенту.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

ЧНУ ім. Ю. Федьковича має високий рівень матеріально-технічного забезпечення. Здобувачі ОП що акредитується можуть реалізувати свою потребу в освітній, соціальній, інформаційній, психологічній, науковій підтримці. Позитивною практикою є доступ до електронних навчальних ресурсів та наукометричних баз, належні умови навчання для здобувачів з особливими освітніми потребами, а також високий рівень комунікації між здобувачами, ОСС та адміністрацією факультету.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

За результатом відеозустрічей та дослідження звіту про самооцінювання, ЕГ не виявила слабких сторін ОП за Критерієм 7, окрім відносної відсутності інновацій.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

За результатом відеозустрічей та дослідження звіту про самооцінювання, ЕГ не виявила слабких сторін ОП за Критерієм 7, натомість спостерігаємо взірцеві практики у сферах організації освітнього середовища та матеріального забезпечення (матеріальне стимулювання НПП, ресурсне забезпечення ОП, умови проживання і навчання здобувачів, якісна консультаційна підтримка).

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми у ЧНУ ім. Ю. Федьковича регулюються Положенням про розроблення та реалізацію освітніх програм Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<http://surl.li/agvol>) та Положенням про організацію освітнього процесу в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (<http://surl.li/aeuhx>). За словами гаранта, ОП переглядається не рідше одного разу на рік, після внесення змін до її змісту документ має отримати затвердження у Вченої ради університету. Моніторинг та перегляд ОП відбувається силами проектної групи та за ініціативи гаранта, що використовує при удосконаленні ОП дані опитувань здобувачів, викладачів, випускників, стейкхолдерів, досвід інших ЗВО та ОП. ОП що акредитується була розроблена у 2017 році. Гарант та члени робочої групи повідомили про обговорення на міжфакультальних засіданнях. Як повідомила Г. Яценюк, такі засідання проходять у тісній співпраці, з унеможливленням конфлікту інтересів. Останнє обговорення ОП датоване лютим 2021 року, його скликання було пов'язане з появою Стандарту вищої освіти. Після міжфакультального засідання новий варіант ОП, відповідний до Стандарту, було винесено на публічне обговорення (березень 2021 р.: зустрічі з роботодавцями, студентами), яке призвело до додаткових змін у переліку дисциплін.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Залученням здобувачів до перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості відбувається за ініціативи гаранта (факультет) та соціологічною лабораторією ЧНУ (університет). ЕГ переконалася у наявності на ОП практики проведення анкетування з приводу задоволеності матеріально-технічними ресурсами та якістю викладання на факультеті (див. дод. 2, 3). Під час онлайн зустрічі з ЕГ здобувачі підтвердили відсутність тиску з боку адміністрації у період анкетування. Пропозиції здобувачів враховуються при перегляді ОП. Є реальні випадки врахування думок та пропозицій магістрантів: здобувачі Карп'юк І., Палійчук Т., Микуляк А., на зустрічі з гарантом ОП (березень 2021 р.) внесли пропозицію про введення дисциплін з покращення навичок наукової діяльності, студент Палійчук Т. ініціював опитування з приводу форми навчання (дистанційна, змішана, очна). На зустрічі ЕГ з органами студентського самоврядування було підтверджено факт залучення магістрантів до діяльності вченої ради факультету, стипендіальної комісії, методичної ради університету, профспілкової організації факультету та університету, що також документально підкріплено у Положенні про органи студентського самоврядування Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<http://surl.li/agvwh>). Окрім питань, що стосуються суто ОП «Історія та археологія», здобувачі мають можливість впливати на проблеми загальноуніверситетського характеру, відвідуючи онлайн-зустрічі з адміністрацією ЗВО (<http://surl.li/agvwk>).

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Роботодавці залучені до процесу перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості у таких випадках: відкриття ОП, встановлення рівня зацікавленості в ОП на ринку праці, перегляд ОП (збір відгуків та рецензій, обговорення освітніх компонентів). Під час акредитаційних онлайн зустрічей ЕГ переконалася в тому, що стейкхолдери активно залучені до процесу оцінки та перегляду ОП «Історія та археологія» та інших процедур забезпечення її якості. Всі учасники зустрічі позитивно оцінили рівень теоретичних знань випускників ОП що акредитується. Представниця Інституту післядипломної педагогічної освіти Богачик Т. С. сповістила ЕГ про побажання посилити практичну складову навчання на ОП «Історія та археологія», яке було обговорене за круглим столом між представниками факультету та інституту. Директор Опришнеської ЗОШ Боднарюк М. І. сповістив про позитивний досвід проходження викладацької практики здобувачами ЧНУ на базі ЗОШ. Директорка обласного краєзнавчого музею Яворська І. Т. підтвердила факт своєї участі в обговоренні навчального плану дисциплін «Предмет та зображення: образи й речові джерела в історичному дослідженні», а також інформацію про те, що співробітники музею одночасно є викладачами на ФІМПВ. Директор ліцею № Сігітов А.І. має приклади співпраці навчального закладу з ЗВО у рамках проведення олімпіад, різноманітних конкурсів та діяльності МАН. Загалом учасники відеозустрічі мають гарне враження про випускників ОП, що акредитується, але не змогли назвати переваги здобувачів «Історії та археології» перед здобувачами інших ОП (архівознавчого та музеєзнавчого спрямування).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На факультеті ОП що акредитується наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. ЗВО пропонує розподіл інформації про працевлаштування за трьома категоріями: державні та недержавні установи, освітні і наукові заклади України. На ФІМПВ збором даних займаються профільні кафедри, при формуванні результатів аналізу враховуються випускники останніх 5 років. Звіт про самооцінювання містить розлогі статистичні дані щодо працевлаштування випускників. Під час онлайн зустрічі з випускниками ЕГ переконалася у тому, що випускники не мали проблем із працевлаштуванням після закінчення навчання. Вони підтримують зв'язок з факультетом, задоволені вміннями, знаннями та навичками, що були отримані в результаті навчання на факультеті, реалізують здобуте на практиці. Випускник П. Катеринчук висловив ідею про розширення аудиторного фонду та можливість здобувачів проходити археологічну практику різними регіонами країни, що на його думку слугувало б покращенню ОП. ЗВО має асоціацію випускників (<https://alumni.chnu.edu.ua>), а також сторінку відомих випускників факультету на офіційному сайті (<http://surl.li/agvsv>).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЧНУ ім. Ю. Федьковича має у своїй структурі Науково-методичний центр моніторингу та забезпечення якості підготовки фахівців у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича (<http://surl.li/afwrj>, <http://surl.li/afldo>). Система забезпечення якості освіти сформована інституційно, на кількох рівнях: 1 - здобувачі, 2 - гаранті ОП, викладачі, куратори навчальних груп, 3 - факультетське керівництво, 4 - ректорат, науково-методична рада, центр забезпечення якості підготовки фахівців, 5 - вчена рада. На кожному з рівнів проводяться заходи з моніторингу розробки ОП, їх перегляду, прозорості, методичного та кадрового забезпечення тощо (<http://surl.li/ahchh>). ЗВО має порядок процедур з реагування на пропозиції та зауваження, що можуть виникати в результаті проходження акредитацій ОП. Звіти ЕГ прийнято обговорювати на вчених і методичних радах університету, так само як і заходи з усунення недоліків, покращення якості ОП що реалізується. Освітні програми університету проходять моніторинг та удосконалюються через зустрічі робочих груп (окремо, зі здобувачами, стейкхолдерами). Під час онлайн-зустрічей з магістрантами та роботодавцями ЕГ переконалася про наявність практики подібних зустрічей. Процедури внутрішнього забезпечення якості ЧНУ ім. Ю. Федьковича, у тому числі реагування на виявлені недоліки в ОП, регламентовані «Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича» (<http://surl.li/ahcxe>). Під час однієї з таких зустрічей проектна група звернула увагу на відомості про недостатню кількість дисциплін, що надавали б знання з розробки наукових проектів, а також вмінню писати наукові роботи загалом. Вирішенням проблеми стало розширення переліку дисциплін вільного вибору, та введення до обов'язкового блоку дисциплін, що відповідали б вимогам Стандарту та зазначених у ньому компетенціям. Також важливим питанням було посилення співпраці факультету та роботодавців. Його вирішення: лінійка практичних занять із залученням стейкхолдерів з потенційних місць роботи магістрантів.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

ОП «Історія та археологія» ЧНУ ім. Ю. Федьковича не має попереднього досвіду акредитацій, та реалізується на ФІМПВ з 2017 р. Для удосконалення ОП також використовуються результати акредитації ОП «Середня освіта (історія)» магістерського та бакалаврського рівнів, а також зворотні відгуки стейкхолдерів та випускників. На думку ЕГ, ОП «Історія та археологія» не містить врахування усіх рекомендацій, що заявлені як використані при перегляді ОП. Зокрема питання «підсилення практичних занять» та «звернення уваги на співпрацю з роботодавцями» досі є актуальними для даної освітньої програми. Водночас позиція про «залучення здобувачів до наукової діяльності» не викликає сумнівів. Також залишаються актуальними пропозиції щодо уточнення і конкретизації контрольних заходів у силабусах дисциплін.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Культура якості Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича загалом та ОП «Історія та археологія» зокрема базується на взаємодії адміністрації, допоміжних структур, учасників навчального процесу, стейкхолдерів, випускників. Кожна з зазначених ланок бере участь або/та організовує опитування присвячені удосконаленню ОП. Під час онлайн-зустрічей з учасниками освітнього процесу, ЕГ не раз чула позитивні відгуки про можливість, надану адміністрацією, безкоштовно перевіряти роботи здобувачів через сервіс перевірки на плагіат Unicheck. Таким чином питання академічної доброчесності носить у ЗВО загальний, пріоритетний характер.

Під час онлайн-зустрічей ЕГ зафіксувала колективну зацікавленість та відповідальність спільноти ЗВО за розвиток та збереження якості ОП. Гарант за допомогою адміністрації, співробітників факультету та ОСС проводить гнучку та чутливу до побажань і зауважень політику, спрямовану на розвиток ОП та освітньої діяльності за програмою. Доказовою базою цього твердження є у тому числі увага та відкритість до роботи ЕГ під час акредитаційної експертизи.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильною стороною ОП що акредитується, у контексті Критерію 8, є активне залучення здобувачів (зокрема СНТ), відповідальне ставлення до удосконалення ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

ЕГ, з метою удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості освіти, рекомендує надати консультативну допомогу Студентському Парламенту з приводу обізнаності у своїх обов'язках перед студентством факультету. Вказана вище ланка ОСС, зокрема її лідер, що брав участь в онлайн зустрічі з ЕГ, має надані Законом України та нормативними документами ВНЗ право, зобов'язання та можливість консультувати і захищати здобувачів, бути проміжною ланкою між ними та керівництвом ВНЗ, але орієнтується у цих питаннях досить невпевнено та інтуїтивно, а основну діяльність своїх підопічних скеровує переважно у напрямку культурно-розважальної сфери, оминаючи більш загальні для всіх магістрантів питання. Натомість інші представники студентського активу, зокрема відповідні за науковий напрям члени СНТ та діячі профкому ВНЗ, збалансовують ситуацію та не дають ЕГ можливості вважати всіх активістів факультету необізнаними у своїх повноваженнях та далекими від студентського загалу. Щодо відкритості думок здобувачів перед викладацьким складом, слід вирішити питання повної анонімності здобувачів під час опитувань та анкетувань, що наразі організовані з можливістю ідентифікації опитуваних за корпоративною поштою. Корисним було б також зміцнення зв'язку з випускниками ОП та зі стейкхолдерами у контексті співпраці з магістрантами.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЧНУ імені Ю. Федьковича має дієву систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. ЗВО забезпечує ОП спеціальними юридичними нормами, де вказані процедури розроблення, затвердження та перегляду програми; контролює перелічені процеси. У випадку виявленні недоліків, система справно реагує та гнучко корегує прорахунки. Окрім цього здобувачі мають змогу та користуються можливістю долучатися до роботи в рамках системи внутрішнього забезпечення якості. На факультеті успішно втілюється практика збирання інформації про кар'єрного шляху випускників. Не дивлячись на перелічені позитивні характеристики, ОП має необхідні зони росту у напрямку роботи зі студентським активом та здобувачами загалом. Таким чином ЕГ має підстави оцінити Критерій 8 за рівнем В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЧНУ ім. Ю. Федьковича має ряд юридичних документів, де визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Зокрема це: Статут ЧНУ (<http://surl.li/aetasm>), Етичний кодекс ЧНУ (<http://surl.li/ahcqt>), Колективний договір Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (<http://surl.li/agvhj>), Правила внутрішнього трудового розпорядку ЧНУ (<http://surl.li/agtmsz>), Правила академічної доброчесності (<http://surl.li/ahcra>). Ці, та інші документи опубліковані у вільний доступ на сайті ЗВО – Розділ «Нормативні документи» (<http://surl.li/aeujt>). Під час відеозустрічей ЕГ переконалася в обізнаності учасників освітнього процесу ОП що акредитується про наявність цих документів та можливості користуватися ними за потреби.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

На сайті ЗВО освітньої програми що акредитується у відкритому доступі опубліковано проект ОП (<http://surl.li/agvkn>) з рецензіями роботодавців (<http://surl.li/agvkl>). Охочі також можуть переглянути протоколи засідань вченої ради та кафедр факультету з приводу реалізації ОП <http://surl.li/agvlf>. Зауваження та пропозиції заінтересованих сторін можуть бути надіслані на пошту гаранта ОП – Боднарюка Б. М., або передані на кафедру всесвітньої історії.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На вебсайті ЧНУ ім. Ю. Федьковича наявна точна та достовірна інформація про ОП «Історія та археологія» в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін суспільства (<http://surl.li/agvln>). Документ дає можливість ознайомитися з цілями, очікуваними результатами навчання, та його компонентами. Окремо для вступників у магістратуру на сайті є сторінка з детальною інформацією саме про цей рівень освіти (<http://surl.li/ahcsh>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

ЗВО має розлогий комплекс документів, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Під час опитувань у рамках акредитаційних зустрічей ЕГ не зафіксувала інформації про будь-які правопорушення в освітньому процесі. Сильною стороною є чітке розподілення зон відповідальності, відсутність перекладання обов'язків на соціальну підтримку та адаптацію студентів на ОСС. Учасники освітнього процесу проінформовані про наявність та можливість використання своїх прав та обов'язків.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

ЕГ рекомендує упорядкувати та доповнити перелік нормативних документів на сайті у відповідному розділі, задля полегшення процедури пошуку необхідного. Основним сторінкам факультету, на якому реалізується ОП що проходить акредитацію, бракує активних посилань на соціальні мережі та інші контакти кафедр і різних структур, з якими співпрацюють учасники освітнього процесу.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЕГ дійшла колективного висновку, що дана ОП відповідає Критерію 9 за рівнем В. Це рішення обґрунтоване незначними незручностями у доступі до інформації, які в цілому не є показником відсутності публічності та прозорості у діяльності ВНЗ.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	A
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>Додаток 1.pdf</i>	Lg6AilZ1Afp8k68/455BG+BfdSBoFYBXDoYGx9s/g8=
Додаток	<i>Додаток 4.pdf</i>	wt3JnT5Ag1N2LoAAjytRaBdbuTAqQXg4iidZ/oVx940=
Додаток	<i>Додаток 5.pdf</i>	HMqpdoeopzjOlQyGGLhoNc3/MbWPhUb/lq7Zx9PSsPI=
Додаток	<i>Додаток 2.pdf</i>	6A2dOUTf2dfK+OnRSUHKVYDqhVdn3Nk/PyLWIdW4OTI=
Додаток	<i>Додаток 3.pdf</i>	ZbqvWfzYg8xkPzOgfsQYpSP8p3/4eqeU7KmZfGWE2oM=

Додаток	<i>Додаток 8.pdf</i>	ujkozYhcHNok/A5LEF5QvCIYiOFly9ToEQ82S/8gL QQ=
Додаток	<i>Додаток 6.pdf</i>	JuXQmXqDf6dP+MFe4r/koHWqnEhYIV47sCTXoFn J4so=
Додаток	<i>Додаток 7.pdf</i>	8E49FD9KZyHc9Nk4/EWDuO3rzAqLmetq7CrJiTbri YA=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Сердюк Ігор Олександрович

Члени експертної групи

Петрова Наталія Олександрівна

Нефьодова Марина Олександрівна